

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 65g/2024

privind excepția de neconstituționalitate
a prevederilor articolului 273 alin. (2) din Codul de procedură penală
(competența organelor de constatare)

CHIȘINĂU

18 iunie 2024

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Dorin Casapu, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 20 martie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 18 iunie 2024, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 273 alin. (2) din Codul de procedură penală, ridicată de dl avocat Cociu Mihail, în interesele dlui Ivan Pulucciu (Capaclî), în dosarul nr. 1-12/2023, pendinte la Judecătoria Comrat, sediul Ceadâr-Lunga.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Stanislav Rău de la Judecătoria Comrat, sediul Ceadâr-Lunga, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Comrat, sediul Ceadâr-Lunga, se află cauza penală de acuzare a dlui Ivan Pulucciu (Capaclî) de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 264¹ alin. (4) (*conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat sau în stare de ebrietate produsă de alte substanțe*) din Codul penal.

4. În procesul de examinare a cauzei, dl avocat Mihail Cociu a ridicat, în interesele dlui Ivan Pulucciu (Capaclî), excepția de neconstituționalitate a prevederilor articolului 273 alin. (2) din Codul de procedură penală.

5. Printr-o încheiere din 4 martie 2024, Judecătoria Comrat a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1
Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

„[...]

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 21 Prezumpția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

7. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 273 Organele de constatare, competența și acțiunile acestora

„[...]

(2) **Organele menționate la alin.(1) au dreptul, în condițiile prezentului cod, să rețină făptuitorul, să ridice corpurile delictelor, să solicite informațiile și documentele necesare pentru constatarea infracțiunii, să citeze persoane și să obțină de la ele declarații, să dispună efectuarea constatărilor tehnico-științifice și medico-legale, să procedeze la evaluarea pagubei și să efectueze orice alte acțiuni care nu suferă amânare, cu întocmirea proceselor-verbale, în condițiile prevăzute de art.260–261 din**

prezentul cod, în care se vor consemna acțiunile efectuate și circumstanțele constatate. Actele de constatare întocmite de aceste organe constituie mijloace de probă.

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

8. Autorul sesizării menționează că prevederile contestate încalcă dreptul persoanei la apărare, prin faptul că organele de constatare desfășoară acțiunile procesuale descrise în această normă în timpul în care persoana este lipsită de asistență juridică. Astfel, autorul consideră că are loc o intervenție arbitrară în exercițiul drepturilor bănuțului de acces liber la justiție și la apărare și este afectată prezumția de nevinovăție a persoanei.

9. În acest sens, autorul sesizării consideră că din momentul opririi autovehiculului de către colaboratul de poliție, conducătorul autovehiculului are dreptul să fie asistat de un avocat la acțiunile procesuale desfășurate de către organul de constatare.

10. În opinia sa, prevederile contestate contravin articolelor 1 alin. (3), 4 alin. (2), 20, 21 și 26 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

12. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

13. Curtea observă că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de avocatul unei părți în proces. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

14. Curtea notează că obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă prevederile articolului 273 alin. (2) din Codul de procedură penală. Curtea observă că prevederile contestate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

15. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză penală în care persoana este acuzată de comiterea infracțiunii prevăzute de articolul 264¹ alin. (4) din Codul penal, aflată pe rolul Judecătorei Comrat. Urmărirea penală în această cauză a fost începută pe baza actelor întocmite de organul de constatare competent. Prin urmare, Curtea admite că prevederile contestate ar putea fi aplicate în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

16. Curtea notează că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 48 din 27 aprilie 2023, § 18).

17. Autorul excepției susține că prevederile contestate sunt contrare articolelor 1 alin. (3) (*preeminența dreptului*), 4 alin. (2) (*drepturile și*

libertățile omului), 20 (*accesul liber la justiție*), 21 (*prezumția nevinovăției*), 26 (*dreptul la apărare*) din Constituție.

18. Cu privire la incidența articolelor 1 alin. (3) și 4 alin. (2) din Constituție, Curtea subliniază că aceste articole comportă un caracter general și nu pot reprezenta repere individuale și separate pentru controlul constituționalității (a se vedea DCC nr. 3 din 19 ianuarie 2023, § 17; DCC nr. 195 din 21 decembrie 2023, § 24).

19. Referitor la incidența articolelor 20 și 21 din Constituție, Curtea reține că autorul excepției nu a motivat caracterul contradictoriu al dispozițiilor contestate cu prevederile acestor norme constituționale, iar simpla trimitere la aceste prevederi constituționale nu poate fi considerată o critică de neconstituționalitate. Dacă ar proceda la examinarea fondului sesizărilor formulate de o asemenea manieră, Curtea Constituțională i-ar substitui pe autori la invocarea argumentelor de neconstituționalitate și ar efectua un control din oficiu (a se vedea DCC nr. 116 din 8 septembrie 2022, § 24; DCC nr. 195 din 21 decembrie 2023, § 26).

20. Cu referire la articolul 26 din Constituție, corespondent al articolului 6 § 3 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care garantează în mod distinct dreptul la apărare, Curtea observă că autorul sesizării s-a limitat la afirmația că norma contestată este neconstituțională pentru că organele de constatare desfășoară acțiuni procesuale în timpul în care persoana este lipsită de asistență juridică.

21. Din această perspectivă, Curtea nu poate identifica în ce măsură norma contestată limitează exercitarea dreptului la apărare, de vreme ce aceasta reglementează competența generală a organelor constatatoare, care desfășoară la etapa premergătoare urmăririi penale o serie de acțiuni procesuale care nu suferă amânare, însă fără a impune interdicții privind exercitarea dreptului la apărare.

22. Mai mult, Curtea observă că, potrivit normei contestate, acțiunile procesuale sunt efectuate de către organele de constatare în condițiile normelor din Codul de procedură penală, care reglementează procedura de efectuare a acțiunilor procesuale enumerate, precum și mecanismele de apărare în funcție de circumstanțele particulare ale cazului și de gradul de afectare a situației persoanei (a se vedea, de exemplu, procedura în cazul reținerii persoanei din articolele 167 și 273 alineatele (2) și (4) din Codul de procedură penală).

23. În acest context, Curtea reiterează că legislația procesual-penală nu poate să exceleze în texte explicative. Principiul preeminenței dreptului reclamă ca legile să fie interpretate și aplicate ca făcând parte dintr-un sistem juridic coerent, nu în mod izolat și prin ignorarea altor norme relevante. Dimpotrivă, ea trebuie citită în coroborare cu celelalte dispoziții legale incidente, ca făcând parte dintr-un sistem juridic coerent (a se vedea DCC nr. 124 din 13 septembrie 2022, § 22; DCC nr. 93 din 1 august 2023, § 27). Prin urmare, Curtea nu constată incidența articolului 26 din Constituție.

24. Totodată, Curtea observă că, prin argumentele sale, autorul sesizării invită Curtea să aprecieze dacă în cazul efectuării de către organul constatator a unor acțiuni procesuale față de conducătorul vehiculului oprit de colaboratorul de poliție este obligatorie prezența unui avocat. În acest sens, Curtea reamintește că nu analizează cazuri concrete și chestiuni de interpretare și de aplicare a legii, dar poate efectua doar un control abstract al constituționalității legii contestate (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr.

175 din 12 decembrie 2023, § 40; DCC nr. 181 din 14 decembrie 2023, § 26). De altfel, chestiunile legate de interpretarea și de aplicarea legii nu țin de competența Curții Constituționale. Această competență le revine, prin definiție, instanțelor de judecată (a se vedea DCC nr. 157 din 14 noiembrie 2023, § 24; DCC nr. 172 din 7 decembrie 2023, § 18).

25. Prin urmare, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor articolului 273 alin. (2) din Codul de procedură penală, ridicată de dl avocat Mihail Cociu, în interesele dlui Ivan Pulucciu (Capaclî), în dosarul nr. 1-12/2023, pendinte la Judecătoria Comrat, sediul Ceadâr-Lunga.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

Chișinău, 18 iunie 2024

DCC nr. 71

Dosarul nr. 65g/2024